

ООН як міжнародна організація по вирішенню світових конфліктів

Важко уявити сучасне суспільство без жодних політичних чи військових конфліктів, особливо враховуючи дві Світові війни в ХХ ст., «холодну війну» та численні конфлікти другої половини ХХ ст. Тому людство з метою забезпечення миру і безпеки створило універсальний механізм – Організацію Об'єднаних Націй (ООН). На сьогодні членами ООН є 193 країни світу, тобто більшість держав світу. Сама ідея, програма, статут і структура були вироблені представниками антигітлерівської коаліції ще під час Другої світової війни. Пізніше на конференції в Сан-Франциску (квітень-червень 1945 р.) відбулося офіційне визнання ООН.

Для дієвості організації були створені структурні одиниці Генеральна Асамблея (ГА) та Рада Безпеки (РБ). РБ складається з 15 членів, де п'ять постійних учасників (Велика Британія, Франція, США, Китай, Російська Федерація) і десять кожні два роки обираються ГА. РБ безпосередньо несе відповідальність за підтримку миру і безпеки в світі, тому її рішення є обов'язковими для всіх членів ООН. До функцій РБ відносяться також рекомендації щодо запобігання, вирішення конфліктів та відновлення миру. Після подій 11 вересня 2001 р. в США РБ створила Контртерористичний комітет для запобігання міжнародного тероризму. А через п'ять років була прийнята глобальна антитерористична стратегія боротьби із фінансуванням тероризму, запобіганням бомбовому тероризму і доступу до ядерних матеріалів.

До актуальних завдань ООН належить також контроль над розповсюдженням і вилучення зброї масового ураження. Були підписані договори про нерозповсюдження ядерної зброї (1968 р.), про заборону ядерних випробувань (1996 р), про заборону розробки, виробництва та накопичення хімічної зброї (1992 р.), а також про їх розміщення на дні морів, океанів і в космічному просторі.

Одним з пріоритетів ООН є розвиток прав людини і гуманітарна допомога. В 1948 р. була прийнята Загальна декларація прав людини, а у 2005 р. створена Рада

ООН з прав людини. Основними питаннями є боротьба з дискримінацією жінок, рабством, захист прав дитини, проблеми громадянства, біженців та ін. Проте, є проблеми з декларативністю прийнятих конвенцій, тому останні п'ять років постійно обговорюється конкретизація норм з прав людини. Гуманітарна ж допомога ООН надається не лише у випадку військового конфлікту, а й підчас природного катаклізму. Щорічно продовольча допомога надається майже 100 млн. осіб. Особливою темою гуманітарної допомоги є палестинські біженці і африканське населення. До функцій ООН належить контроль за дотриманням мирних договорів та миротворча діяльність. Відомі такі: контроль за перемир'ям в арабо-ізраїльському конфлікті (1948 р.), миротворчі місії на Кіпрі (1964 р.), врегулювання грузино-абхазького конфлікту (1993 р.) та релігійного конфлікту в Таджикистані (1994 р.) та ін.

Проте, поряд із великим позитивом від діяльності ООН, є й суттєві недоліки, насамперед, за мінливе адаптування до політичних реалій, зокрема, навколо операції «Буря в пустелі». Також звучить критика за неефективність деяких операцій, недемократичність, процедурну волокніту, фінансові скандали та сумнівні зв'язки. ООН іноді ігнорує досить важливі проблеми, особливо підчас проведення миротворчих місій. Скандально відомий факт, коли демонстранти Гаїті звинуватили військовослужбовців ООН у занесенні з Непалу холери у 2010 р.

Тож, практична діяльність ООН як міжнародної організації по вирішенню світових конфліктів є досить неоднозначною і суперечливою. Проте, сам факт її існування, практична діяльність і визначена мета є досить важливими для розвитку людства, дають надію на можливе врегулювання майбутніх конфліктів.